

Malmberget, Norrbotten

Die nacht ging er een hevige schok door het oergesteente, een mijnbeving van de buitencategorie, waardoor bedden loskwamen van de grond en glazen en serviesgoed uit de kasten vielen.

Toen het ochtend werd, wilde een oude vrouw het mijnbedrijf bellen met het verzoek om hoger op de verhuislijst te worden gezet. Een zevenentwintigjarige vader wilde hetzelfde doen, nadat hij de tuin in was gestapt en had ontdekt dat de driewieler van zijn dochtertje weg was. Gestolen, zou hij denken en boos worden op dieven en gespuis en de groeiende criminaliteit in het dorp, totdat hij de scheur in het oog kreeg die dwars door zijn perceel liep en hij begreep dat het fietsje recht in de ingewanden van de aarde was gevallen.

Dat soort dingen bracht mensen ertoe te vertrekken uit Malmberget en niet meer om te kijken, ook als ze de plek die de hunne was geweest altijd zouden blijven missen.

Tommy Oja werd niet wakker van de schok, maar van de telefoon een uur later. Een kop zwarte koffie, een broodje in zijn hand. De zon zou pas over een paar uur opkomen, de koplampen van zijn auto zwiëpten door het donker. Het afgelopen jaar waren veel van de straatlantaarns in de stad uitgegaan, een groot aantal was weggehaald. Hij sloeg af naar Hermelin en parkeerde bij het hek dat er vanwege instortingsgevaar was geplaatst. Daar stonden nog enkele honderd jaar oude, als bijzonder waardevol aangemerkte, houten huizen te wachten op verplaatsing. Zelf

was hij opgegroeid in een flat die jaren geleden was afgebroken. Het was niet anders. Het hek kwam dichterbij en zijn kindertijd verdween, werd opgeslokt door het enorme gat dat de Kuil was.

Tommy Oja nam niet de moeite om op zijn collega te wachten, die uit Gällivare moest komen. Hij pakte de sleutel en zijn camera en ging naar binnen.

Het was de verzekeringskwestie die hem het bed uit had gejaagd. Als er een servies was gesneuveld of een flatscreen-tv was gevallen door de beving van vannacht, dan was het de verantwoordelijkheid van LKAB Minerals om die te vervangen, niet die van de ondernemer.

Over een maand of wat zou het verhuisbedrijf de meubels en los huisraad uit deze woningen halen. Daarna begon het grote werk, de fundamenteën uitgraven, er pallets en stalen balken tussen wurmen en de schoorstenen vastsjorren, zodat het huis naar zijn nieuwe adres kon worden gereden. Daar zouden de bewoners ze weer inrichten, zodat je nauwelijks merkte dat er iets was gebeurd, behalve dat het adembenemende uitzicht over Malmberget, de kerktoren en de bergen was vervangen door een sparrenbos bij Koskullskulle.

De mensen die hier woonden boften, bedacht Tommy Oja, toen hij door de kamers liep om de schade op te nemen. Ze kregen hun eigen thuis mee, of een deel van wat een thuis was, de kern ervan.

Er was een heel stel boeken uit een boekenkast gevallen. Het glas van een zwart-witte, ietwat vergeelde trouwfoto was gebarsten. Hij fotografeerde de schade en staarde naar de gezichten van het bruidspaar, de ernst liep dwars over de keel van de man en versplinterde het gezicht van de bruid. Hij had het idee dat hij hun gekerm kon horen.

‘Nou moet je ophouden, Tommy Oja,’ zei hij hardop tegen zichzelf.

Als Malmberger moest je niet sentimenteel zijn. Je leefde in een

tijdelijkheid en verbeeldde je niet dat het anders was. Je huilde niet om verloren bioscopen en kiosken waar je je eerste ijshockeyplaatjes had gekocht. Het erts moest gedolven worden en zonder het mijnbouwbedrijf zou er helemaal niets zijn geweest, geen stad, geen banen en niet de rijkdommen waar Zweden op was gebouwd, alleen grasland voor de rendieren en een ongerepte bergwereld, wat sommige mensen in Stockholm natuurlijk fantastisch hadden gevonden, de lieden die in hun mooie bars zaten en er geen moment bij stilstonden hoe hun welstand was gecreëerd, gedolven uit de berg die zich onder hem bevond.

Daar had je het weer. Verdomme.

Het waren geen woorden die hij hoorde, alleen een stil klagend, alsof de stemmen nog in de muren zaten.

‘Hou je kop,’ brulde hij.

‘Tegen wie heb je het?’

De man stond in de deuropening, een jonge invaller die ze snel hadden moeten inzetten toen bij een van de mannen een rugwervel was verschoven. Dat kwam slecht uit. De huizen verplaatsen was een prestigeopdracht, die mocht niet mislukken. Ze hoefden maar een klein beetje uit balans te raken, dan konden de muren breken. Plaatselijke media zouden de procedure volgen en de inwoners van Malmberget zouden langs de weg staan.

Nu de stad uiteindelijk weg moest.

‘Zo, je bent je bed uit gekomen,’ zei Tommy Oja en hij liep het trappenhuis weer in, naar de bovenverdieping.

De jongen stond stil.

‘Wat was dat?’ vroeg hij.

‘Wat?’

‘Het klonk als een dier of zoiets.’

Tommy Oja stapte weer naar beneden.

‘Hoor jij het ook?’ vroeg hij.

‘Shit, is iemand zijn kat soms vergeten?’

Nu ging er ook een schok door de buizen, een zacht bonzen. Ze

stonden stokstijf stil en zwegen. De geluiden verplaatsten zich om hen heen, dof en ontglippend en daarna weer met nieuwe kracht.

‘De kelder,’ zei de jongen ten slotte. ‘Daar moet het vandaan komen.’

Tommy pakte zijn sleutels en probeerde er een en daarna nog een. De deur ging open, een gebogen trap leidde de zwarte duisternis in. Daar hield het op, bij een ijzeren deur met stevige draaiknoppen. De geluiden waren hier niet te horen, ze moesten via een andere route het huis in zijn getransporteerd, misschien via de schoorsteen. Er was geen sleutel die paste.

‘Shit,’ zei Tommy en hij keerde om, met de jongen op zijn hiel klom hij naar boven en langzaam liepen ze het huis uit en eromheen. Daar hoorden ze het weer. Hij ging op zijn knieën bij het kelderraam zitten en knipte zijn zaklamp aan. De glazen ruit reflecteerde het licht, zodat hij sterretjes zag.

‘Sla het in,’ zei de jongen.

‘We mogen niets aan de toestand veranderen.’

‘Het is maar een raam,’ zei de jongen, ‘wat maakt het uit?’

De jeugd van tegenwoordig, dacht Tommy Oja toen hij naar zijn auto liep om gereedschap te halen en vervolgens met zijn pijptang tegen het raampje sloeg, ze hebben soms nog gelijk ook.

De laatste stukken glas landden binnen op de stenen vloer, en het werd stil. Tommy Oja dacht al dat het allemaal een vergissing was. Hij was al bezig te bedenken hoe hij dit tegenover zijn chef zou verantwoorden, toen de jongeman de zaklamp pakte en naar binnen scheen. Het was meer dan twee meter tot aan de vloer, dat wist Tommy Oja, hij was bij elke berekening geweest en bij elk plan voor hoe ze dit huis zouden opvijzelen. Het raam was bovendien zo klein, daar kon je je niet doorheen wringen, als je je leven wilde wagen voor een kattenbeest.

De jongen gaf een gil en liet de zaklamp vallen. Hij kroop achteruit, gleed door het grind alsof hij op zijn achterste helemaal naar Gällivare wilde schuiven, zijn blik was wild. Net op dat moment

brak de zon door boven de berg en het haar van de jongen lichtte op als de stralenkrans van een engel.

‘Zie je spoken of zo?’

Tommy stak zijn arm door het kapotte raam en liet de lichtkegel langs de muren gaan. Het was akelig stil. Hij hoorde zijn eigen hartslag, en het gevloek van de jongen. Er stonden daar dozen, ingeklapte kunststof stoelen. Een oude pingpongtafel, posters aan de muren. Toen zag hij de beweging. Handen die omhooggingen, een gezicht beschermden. Er zat iemand ineengedoken tegen de muur, als een dier, met stukken karton en rommel om zich heen.

Tommy staarde ernaar zonder te begrijpen wat hij zag.

De invaller jammerde nog steeds achter hem.

‘Hou je kop,’ brulde Tommy.

Nu was het geluid vanuit de hoek weer duidelijk te horen, het steeg op tussen baksteen en beton en sneed als een beugelzaag door de lucht. Het was de kreet van een opgesloten dier, die het menselijke voorbij was, van voordat de mens man werd en woorden kreeg, als de paniek van de baby als hij geboren wordt. Tommy Oja had drie kinderen. Hij wist hoe dat klonk. Dit was erger. Hij zocht in zijn zakken naar zijn telefoon; zijn hand trilde toen hij de eenvoudige cijfercombinatie van de alarmcentrale intoetste en onsamenhangend vroeg om politie en een ambulance naar Långa Raden. Hij moest het adres drie keer herhalen, ze namen op in Umeå, vijfhonderd kilometer naar het zuiden, wat wisten ze daar van de straten in Malmberget?

Daarna kroop hij weer naar het keldergat en scheen met de zaklamp in zijn eigen gezicht in plaats van de man daarbinnen te verblinden.

‘Ze komen eraan,’ riep hij het donker in zonder antwoord te krijgen.

Het Ådal

OKTOBER

Eira Sjödin was bezig koffiekopjes in theedoeken te wikkelen toen haar moeder de eerste doos begon uit te pakken.

‘Wat doe je, mama?’

‘Ik denk niet dat dit nodig is.’

‘Je zei zelf dat je de boeken mee wilde nemen.’

Kerstin Sjödin zette een paar boeken die ze had uitgekozen weer op hun plaats in de kast.

‘We moeten het maar niet doen,’ zei ze. ‘Ik vind het allemaal niet nodig. Ik woon hier zo goedkoop. Tweeduizend kronen per maand.’

Eira liet zich op een stoel ploffen, ze voelde zich doodmoe. Deze pijnlijke procedure duurde al meer dan een week, het uitzoeken van spullen van een heel leven en proberen dat in een kamer van achttien vierkante meter te passen.

Een keer of dertig, minstens, had ze haar moeder ervan weten te overtuigen dat ze echt naar het verzorgingstehuis moest verhuizen. De volgende dag was ze dat weer vergeten, en soms een paar minuten later al. Ze hield in de gaten wat Kerstin uitpakte, om dat weer in te kunnen pakken, vanavond, als haar moeder sliep.

‘Welke schilderijen vind je het mooist?’

Er kwamen lichte vlakken op de muren van de lijsten die daar een eeuwigheid hadden gehangen. De ets met zwart-witte strepen die de rivier vormden, uit een tijd dat er grote massa’s boomstammen in lagen, een ingelijste kindertekening die haar broer had gemaakt toen Eira nog niet was geboren. Mama, papa, kind

en een zon die met felgele stralen op hen scheen.

En de gordijnen. Van een huis van twee verdiepingen terug naar één raam. En de kleren. Het strijken van kwetsbare blouses zat waarschijnlijk niet in het takenpakket van de gemeentelijke ouderenzorg, bedacht Eira, toen ze zag wat Kerstin uit de koffers haalde. Het resultaat van gisteren de hele dag op haar inpraten, keurig gevouwen, nu moesten ze weer aan de hangertjes. Kerstin was nog jong, begin zeventig, toen de dementie toesloeg. Eira had gezien hoe oud de anderen waren en vroeg zich af hoelang het zou duren voordat haar elegante moeder een leven accepteerde in een joggingbroek en misschien een rok met elastiek als er bezoek zou komen.

Ze hadden alleen deze week, daarna ging de plaats naar iemand anders, toch nam Eira op toen haar mobiel rinkelde, toch kon ze geen nee zeggen.

‘Hoe staat het ermee?’ vroeg August Engelhardt toen hij haar een kwartier later met de politieauto kwam halen.

‘Goed, hoor,’ zei Eira.

August keek haar zijdelings aan toen hij vaart minderde bij de oprit, en glimlachte op een manier die verderging dan het collegiale.

‘Heb ik al gezegd dat het leuk is om weer terug te zijn?’ vroeg hij.

August Engelhardt was vijf jaar jonger, nog steeds een groen politieassistentje dat terug was in Kramfors na een langere invalperiode in Trollhättan. Waarschijnlijk probeerde hij verschillende uithoeken van het land uit om te kijken wat ze te bieden hadden.

‘Waar gaan we naartoe?’ vroeg ze.

‘Een vermissing. Een man uit Nyland, van middelbare leeftijd, geen criminele achtergrond voor zover wij konden zien.’

‘Wie heeft de melding gedaan?’

‘Zijn ex-vrouw. Hun dochter studeert in Luleå en ze belde haar moeder toen ze ongerust werd. Er zijn drie weken verstreken.’

Eira deed even haar ogen dicht. De beelden van de rijbaan waren er nog steeds, ook als ze haar ogen dicht had, en de gedachten aan het geërfde kastje, werd het te vol? Misschien moesten ze binnenkort met een rolstoel door die kamer zigzaggen, het kon zo akelig snel gaan.

De vermiste man woonde in een appartement vlak achter de supermarkt Ica Rosen in Nyland. Ze stopten bij een groep flats van twee verdiepingen die overal in het land hadden kunnen staan, anoniem maar goed onderhouden. De beheerder die hen binnen zou laten was te laat, maar de ex-echtgenote wachtte voor de ingang. Een jasje, een bril met het witte montuur van dat jaar, een kort kapsel waarin geen haar verkeerd zat.

‘Drie weken lang heeft niemand meer iets van hem gehoord,’ zei Cecilia Runne. ‘Hasse mag dan af en toe een klootzak zijn, hij heeft zijn werk altijd goed gedaan.’

‘Wat voor werk doet hij?’

‘Eigenlijk is hij acteur, maar hij doet van alles om geld te verdienen, dat moet wel als je hier woont. Simpele dingen in de bouw, misschien thuiszorg, ik weet het niet precies. Vorige week had hij een filmrol zullen doen in Umeå, volgens onze dochter. Hasse is hopeloos met geld, maar hij zou nooit een klus laten schieten. Niet na vorig jaar, toen hij zeven maanden zonder werk heeft gezeten.’

Het virus dat de hele wereld, de cultuur, de ouderen zo hard had getroffen. Door die ellende was de plaatsing in het verzorgingstehuis ook uitgesteld, totdat de situatie thuis onhoudbaar werd.

August noteerde de informatie van de ex-echtgenote.

Wanneer iemand voor het laatst iets van Hans Runne had gehoord, met wie hij omging, of hij een ziektegeschiedenis had, problemen met alcohol.

‘Is er een nieuwe vrouw in beeld?’

‘Nee, volgens mij niet,’ antwoordde Cecilia Runne, misschien wel erg snel. ‘Daar heb ik in elk geval niets over gehoord.’ Haar blik zocht de binnenplaats af, het grasveld dat met bladeren bedekt was, er stond een rollator voor een deur geparkeerd.

Een volwassen man die niet op zijn werk kwam en de telefoon niet opnam had geen prioriteit, het was zelfs nauwelijks een zaak voor de politie. Ze namen de aangifte op en gingen mee naar binnen; in het ergste geval zouden ze hem dood aantreffen.

Dat was het meest waarschijnlijke. Een hartaanval, een beroerte, enzovoort. Zelfmoord. Of hij had een midlifecrisis en was de bergen in getrokken, wat ook geen misdrijf was.

‘Als hij maar niet binnen ligt,’ zei de vrouw. Nu was haar angst duidelijk te horen. ‘Dat komt vaak voor de laatste tijd. Mensen die al weken in huis liggen, een bekende van me en anderen over wie ik heb gelezen. Ik weet niet hoe Paloma daarmee zou kunnen leven.’

‘Paloma?’

‘Onze dochter. Ze belt de hele tijd en ze wilde al vanuit Luleå hiernaartoe komen, ook al zit ze midden in de tentamens. Ik zei dat ik dit wel zou doen. Ik heb haar een verklaring beloofd.’

De beheerder kwam en liet hen binnen, Hans Runne woonde op de eerste verdieping. Ze stapten over witte enveloppen en reclame heen, roken de geur van oud vuilnis of iets anders. Via de hal kwamen ze meteen in de keuken. Kopjes en glazen in de gootsteen, wijnflessen op het aanrecht. De stank kwam uit de vuilniszak onder het aanrecht.

‘Misschien drinkt hij iets te veel,’ zei de ex-vrouw achter hen. ‘Dat kan erger zijn geworden sinds we zijn gescheiden. Dat weet ik natuurlijk niet.’

In de woonkamer troffen ze evenmin iemand aan. Ook daar stonden glazen en flessen, en een gigantische tv. De deur naar de slaapkamer zat dicht.

‘Misschien kunt u beter in de gang wachten,’ zei Eira.

De vrouw sloeg een hand voor haar mond en liep met een angstig gezicht achteruit. August duwde de deur van de slaapkamer open.

Ze haalden op hetzelfde moment opgelucht adem.

Het bed was niet opgemaakt, kussens en dekbed lagen er rommelig bij, maar er was geen mens. Ze gingen tegelijkertijd op hun hurken zitten en keken ook onder het bed. Geen tekenen van iets abnormaals. Gewoon een man die zijn bed niet opmaakte. Die voor het slapengaan Ulf Lundells dagboeken las, er lag een dik deel op het nachtkastje, en die in zijn slaap tandenknarste, naar het bitje in een open plastic bakje te oordelen. Misschien stond de lucht hier al zo'n drie weken stil, het rook een beetje muf, maar niet heel naar.

Toen ze terugkwamen in de keuken, was Cecilia Runne daar op een stoel neergeploft.

'Hij kan het niet maken om zijn dochter zomaar in de steek te laten. En dan mag ik het allemaal opknappen. Dat is zo typisch Hasse, een hoop praatjes, maar als het om verantwoordelijkheid voor anderen gaat...'

'Hoelang bent u al gescheiden?' vroeg Eira. Ze opende de koelkast, hoorde de vrouw 'drie jaar' antwoorden en dat zij bij hem was weggegaan.

Melk die al een week over de datum was, ham met uitgedroogde randjes. Als Hans Runne vrijwillig was vertrokken, had hij dat niet echt gepland.

Cecilia Runne begon te huilen, zacht en beheerst.

'Ik ben zo boos geweest op hem,' zei ze. 'En nu is het te laat.'

Eira zag dat August de gratis krantjes in de gang oppakte en naar de data keek.

'Dat weten we niet,' zei ze, 'daar valt nu nog niets over te zeggen.'

Fanom, Skadom en Undrom. In de bossen rond Sollefteå heb je overal van dat soort dorpen, met onbegrijpelijke namen. Tone Elvin bracht haar snelheid terug naar dertig toen ze Arlum och Stöndar binnenreed. Ze was nog nooit precies op die plek afgeslagen. Het dorp heette echt zo op de kaart, alsof twee kleinere dorpen ooit waren samengegaan en één geworden. Waarom wist ze niet, net zomin als ze iets wist over de mensen die in Arlum och Stöndar woonden, ze reed er alleen langzaam doorheen. Een paar huizen aan weerszijden van een smalle weg. Sommige stonden waarschijnlijk leeg, maar ze waren geen van alle vervallen genoeg om haar te interesseren. Ze reed verder omhoog naar de oude ijzergieterij en kreeg lichte hartkloppingen toen ze Offer passeerde.

Wat klonk dat onheilspellend, en toch ook mooi.

Ze was op zoek naar vergeten paden. Naar wegen die vijftig of honderd jaar geleden waren gebruikt en die vervolgens aan hun lot waren overgelaten.

Waar ze een glimp opving van een overwoekerde bosweg, bleef ze staan en hing ze haar camera, een oude Leica, om haar nek.

Het bos sloot zich rondom haar. De septembergeuren van aarde en verzadigde natuur, dood die volgt op leven en weer opstaat. Een raaf vloog op en zeilde hoog boven haar, kreeg gezelschap van een tweede. Ze volgden beren, had ze gelezen en ze kreeg weer hartkloppingen. Wat moest je ook alweer doen, de beer aankijken of niet?

Gloeiende herfstkleuren vervingen het onveranderlijke duister van de sparren, daar was een open plek, een vergane tuin met loofbomen en struiken, daar stond echt een verlaten huis. Tone haalde diep adem, het was weergaloos, net wat ze zocht. De verf was helemaal afgebladderd en de façade had verschillende kleuren grijs. Ze richtte haar camera en waadde door hoog gras. Ze ving het verleden in de zoeker, het verdriet in wat voorbij was. De zon speelde door de bladeren, liet spinnenwebben glinsteren.

En de raven landden.

Het was bijna te veel. De zwarte vogels als onheilsboden in de nog groene natuur, tegen de versleten gevel. Een van de raven stapte langs het gescheurde fundament, een tweede was op een tak neergestreken. Tone liep voorzichtig achteruit met de camera omhoog. Ze gaf een gil, zodat ze hun vlucht in beeld zou kunnen krijgen. De zwarte wiekslagen.

Ze verwisselde de film, onhandig en gestrest, ze moest dit vangen voordat het daglicht verdween. ‘Vergetelheid’, zo zou ze de expositie kunnen noemen, of ‘Gemis’. Een bevriende psycholoog had tegen haar gezegd dat ze de confrontatie met het verdriet moest aangaan, met het feit dat ze alleen achtergebleven was, maar ze zou meer doen, ze zou het in zwart-wit gestalte geven, in al zijn grijstinten, haar geheel eigen project dat haar terug zou brengen naar waar ze het meest van hield, de fotografie.

Geen diensten meer draaien in de thuiszorg om de huur te betalen.

De veranda voor de voordeur was vermolmd en er stak onkruid doorheen, close-upfoto’s van heel dichtbij om de adering en nuances naar voren te laten komen, vage resten van verf en het hout dat in verschillende lagen was verouderd, al die jaren, al het leven dat daar voorbijgekomen was.

Tone voelde aan de smeedijzeren deurkruk. De deur zat niet op slot en ging verbazingwekkend gemakkelijk open.

De stilte. De zon die door stoffige ramen naar binnen drong

en de kamers vulde met schuine stralen in gouden tinten, licht waarop Rembrandt jaloers zou zijn. In een hoek stonden nog een paar kapotte stoelen. Tone zette er een in het midden van de kamer, wonderlijk genoeg bleef hij staan, ook al ontbrak er een poot, ze nam foto's vanuit verschillende hoeken, zette er een kapot krukje naast en opeens was daar een drama, misschien een ruzie lang geleden, iemand die was vertrokken, iemand die was gebleven, ze draaide de stoel om en de sfeer veranderde. Er was al veel minder licht, het werd avond. Tone keek in de volgende kamer.

Een oud ijzeren ledikant, een gehavende en nogal smerige paardenharen matras. Ze fotografeerde een paar ruiten waar ze een naar gevoel bij kreeg. De kamer lag op het noorden, er waren geen schaduwen, alleen schemering. Ze stapte op een vloerplank die hard kraakte en dacht aan de doden, kreeg beelden van iets gewelddadigs in haar hoofd. Buiten krijste een raaf. Het huis was op zijn hoede, het tikte en hijgde en joeg haar naar buiten.

Verbeelding, dacht ze toen ze buiten stond. De zon was achter de bomen gezakt en de kou voelde nu guurder aan. Het waren gewoon geluiden van oud hout, zei ze tegen zichzelf, misschien woonden er zwaluwen onder het dak en natuurlijk kropen er muizen in de muren.

De ware kunst eiste dat ze in haar eigen angst dook, dat ze de plek aanraakte die pijn deed. Dat moest ze met haar beelden overbrengen.

Alleen niet nu, bedacht ze, en ze baande zich een weg tussen espen en berken door, de kant op waar ze dacht dat het pad was, ook al kon ze dat niet meer zien.

Toen stonden ze daar, de meubels. De ladekast, de boekenkast en al het andere wat er zo versleten en oud uitzag bij de lichte wanden en het bed met stalen buizen, een ziekenhuismodel dat je omhoog en omlaag kon laten gaan. Eira hing de gordijnen ook op, al moest ze zo langzamerhand opschieten om op tijd op haar werk te komen. Ze kon haar moeder niet in de troep laten zitten, het moest klaar en gezellig zijn, een huiselijke sfeer hebben.

Of op zijn minst de schijn daarvan.

‘Ik help je morgen met de boeken,’ zei ze en ze pakte de laatste glazen uit. Vier van elk, in de hoop op gasten. Het werd krap in de enige kast.

‘Nee hoor, dat doe ik zelf wel,’ zei Kerstin, ‘je weet toch niet hoe je ze moet systematiseren.’

De bibliothecaris in haar gaf zich nog niet gewonnen.

De tijd was anders daarbinnen. Trager. Ze had het gevoel dat het onbeschaamd was om snel te willen, onmenselijk misschien, maar Eira moest wel.

‘Het zal je hier best bevallen.’

Ze omhelsde haar moeder toen ze wegging. Dat deden ze zelden.

‘Ja nou, dat weet ik niet,’ zei Kerstin.

De herfstlucht, hoog en helder. Eira bleef heel even staan om op adem te komen. Er was een wandelpad naar de rivier, terrassen met meubels die nog niet waren binnengehaald. Er werden warme dagen in oktober voorspeld. Dat was toch mooi?

Ze reed met de gehuurde bestelwagen naar het bureau, dan moest ze maar een dag extra betalen.

Voor de ingang van het politiebureau stond een jong meisje onzeker om zich heen te kijken.

‘Zoek je iemand?’ vroeg Eira, terwijl ze het slot open bleipte en haar code intoetste.

‘Ja, maar...’

Eira wilde naar binnen stappen, maar hield haar pas in.

‘Kom je aangifte doen van iets?’

‘Misschien had ik hier niet naartoe moeten komen.’ Haar stem was zo iel als de vleugels van een libel, haar haar gebleekt. Een ringetje in haar onderlip.

‘Ik ben politieassistent in Kramfors, je kunt met mij praten. Is je iets overkomen?’

‘Het gaat niet om mij.’ Het meisje zat met haar handen aan haar haar, zonder doel, ze maakte het niet netjes en ook niet in de war. ‘Het gaat om mijn vader. We hebben al aangifte gedaan en mijn moeder zegt dat we nu verder moeten afwachten, maar we kunnen toch wel iets doen?’

‘Wil je binnenkomen?’

Pas nadat Eira haar had laten plaatsnemen op de kunstlederen bank in wat de receptie was geweest in de tijd dat ze nog open waren voor het publiek, vroeg ze hoe ze heette.

Paloma Runne.

Dat was geen naam die je vergat, het riep melodieën op in je hoofd, een mal lied uit oude tijden. *Una paloma blanca...*

‘Ik was erbij toen we vorige week het appartement van je vader binnengingen,’ zei Eira.

‘Dat komt goed uit. Ik wilde praten met iemand van jullie, want aan de telefoon zeiden ze alleen dat jullie niets konden zeggen en blablabla.’

‘Wil je koffie? Een glas water?’

Paloma knikte en dat gaf Eira de kans om weg te lopen, de trap

op, en te wachten terwijl het apparaat bonen maalde, ze moest even nadenken.

Hans Runne.

Hoe ver waren ze daar eigenlijk mee gekomen? Ze had compensatie-uren opgenomen voor de verhuizing van haar moeder en al een paar dagen niet aan de vermiste man gedacht.

Heel gezond, zouden sommigen zeggen, om het werk los te laten en je te concentreren op wat echt belangrijk is in het leven, je vrienden en je familie. Eira vond dat een vreemde gedachte, die impliceerde dat je normaal gesproken je vrienden en familie verwaarloosde.

Toen ze met de koffiebekers in haar hand terugliep, kreeg ze August in het oog.

‘Hoe is met de vermiste man uit Nyland gegaan?’ vroeg ze.

‘Ik weet het niet, nog steeds vermist, neem ik aan.’

‘Zijn dochter zit beneden.’

August kreeg iets vaags in zijn blik en draaide zich half om naar de computer. De lijsten van de telefoonprovider waren een paar dagen geleden gekomen, net als de bankafschriften. Het was geen vanzelfsprekendheid om die gegevens op te vragen, ze hadden niets gezien wat op een misdrijf wees, maar ze hadden het wel gedaan. Eira herinnerde zich het gevoel dat ze had gehad toen ze het appartement verlieten. De adrenaline die wegebde, het doffe gevoel dat het waarschijnlijk zelfmoord was, of een ongeval. Natuurlijk kon Hans Runne met een minnares naar Mauritius zijn vertrokken, maar een volwassene zou in de meeste gevallen eerst het vuilnis hebben weggebracht. Als hij de rivier over was gezwommen of met een wapen een ondoordringbaar bos in was gegaan, kon het even duren voor ze zijn lichaam zouden vinden, als dat ooit zou gebeuren.

En toch was er iets geweest wat haar stoorde, wat niet klopte.

Was het appartement niet iets te rommelig, maar toch niet chaotisch genoeg? Het zag eruit als een woning waaruit iemand

overhaast was vertrokken, maar niet met de bedoeling dat het voorgoed zou zijn.

Er was een intern opsporingsverzoek uitgegaan. Dat zou hen niet echt helpen de man te traceren, maar het vereenvoudigde de procedure als zijn lichaam werd gevonden.

‘Ik ben vergeten te vragen of je er melk in wilt,’ zei Eira en ze zette beide bekers op tafel neer. Een zwarte koffie en een beige met klonterige melk. Paloma Runne koos de laatste.

‘Dank je wel.’

‘Het spijt me, maar ik kan je weinig vertellen.’

Eira legde de blaadjes neer die ze onderweg uit de printer had gehaald.

De laatste telefoongesprekken, half september. Ze waren nu vier weken verder. Paloma wees haar eigen nummer aan op de lijst, twee dagen voordat Hans’ telefoon was verstomd.

‘Hij klonk blij en bijna een beetje hyper, zoals wel vaker, hij had geen tijd om te praten, maar we zouden elkaar snel weer zien, het weekend daarop als hij in Umeå zou zijn om te filmen, ik zou er met de bus naartoe gaan en hij zou een tafeltje reserveren bij Le Garage. Zo praat je toch niet als je van plan bent jezelf van kant te maken?’

Of juist wel, dacht Eira, omdat je je laatste dagen op parallelle sporen leeft, eentje waar alles goed komt en een tweede die recht de afgrond in leidt. Tenzij Runnes besluit al vaststond de laatste keer dat hij zijn dochter belde en hij haar dit wilde geven, het vooruitzicht van een gezellig etentje in een van de meest trendy restaurants van Umeå.

‘Misschien wilde hij je niet ongerust maken.’

‘Toch geloof ik er niet in,’ zei Paloma Runne. ‘Zo was mijn vader niet.’

Ze verbeterde zichzelf snel.

‘Zo is hij niet.’

‘Hoe niet?’

‘Niet depressief. Hij is niet iemand die bij de pakken neerzit. Hij is meestal vrolijk, ook al is het moeilijk geweest met werk en zo, en de scheiding natuurlijk, daar kon hij niet zo goed mee omgaan...’

‘Zitten er andere nummers tussen die je iets zeggen?’

‘Mijn peetvader,’ zei ze even later en ze wees. Vier dagen voor de vermissing. ‘Een oude vriend van mijn vader.’

‘Heb je met hem gesproken?’

‘Hij zei dat mijn vader in topvorm was, druk met werk en met daten, hij leek er weer helemaal bovenop te zijn, het leven was een feest, zo ongeveer.’

Eira vertelde wat August over de andere nummers had gevonden, het laatste telefoontje was naar een breedbandbedrijf geweest, het op een na laatste naar een schildersbedrijf.

‘Kunnen jullie zijn telefoon niet uitpeilen?’

‘Helaas is die al een heel aantal weken niet gebruikt, voor zover wij konden zien.’

‘Maar dan is er iets gebeurd, dat snappen jullie toch wel?’

‘Hij kan hem hebben uitgezet of hem zijn kwijtgeraakt...’

‘Geen mens zet toch zijn telefoon uit.’

Wat moest ze antwoorden? Jawel, het komt voor dat mensen willen verdwijnen, onbereikbaar willen zijn, de stilte opzoeken.

Het laatste signaal was opgepikt in Härnösand. Dat was zestig kilometer van zijn huis in Nyland, en daartussen breidde de Ångermanrivier zich uit met zijn stromingen en duizelingwekkende dieptes, tot aan de eideloze Botnische Golf.

Dus waar moesten ze zoeken?

Eira raapte de lijsten bij elkaar. Hij had bijna geen geld meer op de bank en de lopende rekening stond in de min. Hans Runne had het er flink van genomen in het restaurant in Härnösand en hij had gegokt in online casino's, maar geen grote bedragen. De afgelopen vier weken had hij zijn pinpas niet gebruikt en ook geen geld overgemaakt.

Niemand had verder gezocht, wat geen nalatigheid was, ze hadden ook minder kunnen doen. Het was een grijs gebied, maar dat kon je moeilijk uitleggen aan een jonge vrouw die bijna in tranen was. Nu hield het meisje haar telefoon omhoog, ze zocht een paar foto's op.

'Hier speelde hij Hamlet... hij was geen slechte acteur, hij had alleen pech en misschien hielp het niet dat hij hier weer was komen wonen, maar hij had een paar kleine tv-rollen, je hebt hem misschien wel gezien. Herinner je je *Skärgårdsdoktorn*? Daar heeft hij een keer in gespeeld.'

'Ik snap het, maar...'

'Ik wil gewoon dat jullie zien dat hij een mens is.' Er flitsten nog een paar rollen voorbij, een midzomerfeest, een kerstavond, lachend met een kerstmuts op. 'Iemand kan niet zomaar van de aardbodem verdwijnen en dat er dan niets gebeurt. Alsof hij nooit heeft bestaan, alsof het niemand iets kan schelen.'

'Heb je iemand met wie je kunt praten?' vroeg Eira.

'Ik ben het probleem toch niet?'

De mobiel in Eira's zak maakte lawaai en ze hoorde snelle voetstappen op de bovenverdieping, een alarm waar ze op af moest.

'Ik zal kijken wat ik kan doen.'